

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ

**СТЕЦЬКО А., ГНАТОВСЬКИЙ М.,* СТУДЕНТИ,
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Становлення ринкових відносин в Україні та прагнення нашої держави бути поряд з європейським співтовариством вимагає від суб'єктів господарювання надання користувачам (як зовнішнім, так і внутрішнім) достовірної, неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства. Ця інформація матеріалізується у фінансовій звітності. Згідно ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [1]. Фінансова звітність складається з: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до звітів [2]. Правильно і своєчасно складена звітність сприяє внутрішньому контролю за власністю, пошукам шляхів зниження собівартості продукції, зростанню накопичень і зміцненню фінансового стану підприємства, своєчасному стягненню дебіторської і погашенню кредиторської заборгованості. Зважаючи на це, буде справедливо дослідити думки науковців, щодо проблем формування фінансової звітності, зокрема балансу, оцінки розділів цієї форми.

Останнім часом, багатьма вченими докладається немало зусиль до згрупування статей і розділів балансу таким чином, щоб максимальною мірою полегшити вивчення відображених в ньому господарських взаємозв'язків, підвищити його аналітичність. Проте, при формуванні цієї звітної таблиці бухгалтери, все ще, зустрічаються з рядом питань та проблем.

У сучасній формі балансу активи найнижчого рівня ліквідності виділено окремим розділом I, активи середнього ступеня та найбільш ліквідні знаходять своє відображення у другому розділі активу балансу. Щодо третього розділу активу балансу, то тут зустрічаємо дискусії науковців як, щодо змісту цього розділу, так і розташування в балансі. Н.В. Семенишина вважає виокремлення “Витрат майбутніх періодів” в окремий розділ цілком необґрунтованим рішенням законодавців та зараховує його як статтю до запропонованого розділу III активу балансу – “Поточні фінансові активи” [7, с. 9].

---

* Науковий керівник – Петришин А.П., к.е.н., в.о. доцента

В.В. Мовчаренко пропонує відображати в Примітках до річної фінансової звітності склад розділу III активу у розрізі необоротних та оборотних активів, а розділ IV пасиву “Доходи майбутніх періодів” - у розрізі довгострокових і поточних зобов'язань [6, с.373].

На думку вчених-економістів З. Задорожного і Я. Крушки, віднесення розділів “Доходи майбутніх періодів” і Забезпечення наступних витрат і платежів” до зобов'язань є необґрунтованим, а тому пропонують внести їх до складу власного капіталу підприємства [4, с.185-188].

Наша думка є близькою до В.В. Мовчаренка. Ми погоджуємося розділ III активу і розділ V пасиву балансу відображати у запропонованому ним розрізі, проте відображати цю інформацію слід не у Примітках до річної фінансової звітності, а у складі необоротних і оборотних активів, поточних і довгострокових зобов'язань. Адже, на рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів”, можуть відобразитися як витрати, які торкаються наступного облікового періоду і визнаються оборотними активами, так і витрати, які будуть віднесені на більш пізні періоди, що визнаються необоротними активами. Аналогічна ситуація і на рахунку 69 “Доходи майбутніх періодів”.

Існує багато поглядів і, щодо відображення розділу II пасиву Балансу “Забезпечення майбутніх витрат і платежів”. У своїй дисертаційній роботі Н.В. Семенишина об'єднала цей розділ з розділом I пасиву і назвала його – Інвестований, накопичений капітал і резерви [7, с. 12].

О.М. Коробко вважає, що включення статті “Цільове фінансування” до розділу “Власний капітал” дозволить перегрупувати розділи пасиву балансу відповідно до їх економічної суті [5, с. 16].

У своїй науковій статті Б. Гринів зазначає, що, навіть, самі розробники національних П(С)БО визнають розділ II пасиву Балансу “Забезпечення майбутніх витрат і платежів” є зобов'язаннями з невизначеним терміном погашення. Наприклад, забезпечення витрат персоналу - переважно поточні зобов'язання. Серед зобов'язань, щодо цільового фінансування або інших зобов'язань можуть бути як поточні, так і довгострокові зобов'язання [3, с.11].

Як бачимо, існує дуже багато думок, щодо необхідності зміни складу розділів балансу. Потребує подальшого вивчення введений новий IV розділ активу “Необоротні активи і групи вибуття”. Також існує багато дискусій і, щодо доцільності відображення інформації у ряді статей ф. 1 баланс.

На нашу думку, Методологічній раді з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України потрібно розробити таку форму балансу, яка б забезпечувала його складання при мінімальних затратах коштів, часу і праці – адже чим менша кількість показників, тим менше облікової роботи. Крім того, наявна кількість показників у балансі має бути оптимальною і найбільш повно відображати його достовірність, комунікативність та аналітичність.

Ми вважаємо, що формування Форми 1 повинно відбуватися із розуміння сутності поняття “баланс” у багатогранному аспекті. Баланс – це дві шальки терезів, це рівновага, злагодженість. В широкому розумінні, баланс – це універсальний метод який існує не тільки в економіці, а й у живій природі. І тому, було б доцільно, розробити ф. 1 баланс з рівною кількістю розділів і статей у активі і пасиві, зберегти гармонію і взаємну відповідність.

Запропоновані зміни в складі форми 1 баланс дозволять розширити її інформаційні можливості, надати користувачам більш якісні дані, що дасть змогу зважено підійти до прийняття рішень та забезпечити ефективне управління як підприємством, так і галуззю в цілому.

Література.

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://zakon.rada.gov.ua> . - назва з екрану.

2. П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://pro-u4ot.info> . - назва з екрану.

3. Гринів Б. Проблеми бухгалтерського балансу: його використання в аналізі // Бухгалтерський облік і аудит – 2008. – № 1 – С. 11 – 15.

4. Задорожний З.В., Крупка Я.Д. Формування інформації про капітал в балансі підприємства // Торгівля, комерція і підприємництво. – Л., 2002. – №5. – с. 185-188.

5. Коробко О.М. Бухгалтерська фінансова звітність: методологія складання і практика використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О.М. Коробко. – Київ, 2003. – 20 с.

6. Мовчаренко В.В. Проблеми використання фінансової звітності в аналізі// Проблеми трансформування ринкової економіки: Міжвідомчий наук. зб. Спецвипуск. Трансформація курсу «Економічний аналіз діяльності підприємства». – К., 2002. – с. 369-377.

7. Семенишина Н.В. Комунікативна та інформаційно-аналітична функції бухгалтерської звітності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Н.В. Семенишина. – Київ, 2008. – 21 с.